

[illegible]

INGANGUR

Í frágreiðingini fyri 1993 varð sagt, at umráðandi er at lurta væl eftir tí, sum tey ungu sjálv siga, og tá verður greitt, at tey flestu eru fyrst og fremst áhugað at fáa arbeiði. "Ung í Arbeiði" er ikki áhugavert í sær sjálvum, men hetta er í lýtuni einasti mátin hjá teimum at forvinna sær eina løn.

Við hesum og teimum 255 ungu, ið vóru arbeiðstøk í januar mánaða í hugað, varð hildið fram við arbeiðinum at fyrireika verkætlanir fyri 1994. Um árskiftið samtykti løgtingi at seta av 10 mill. á fíggjarlógina til arbeiðsskapandi tiltøk fyri ung. Ikki var gjørligt at fara undir nakað itøkiligt virkseml fyrr enn umsitingin fekk at vita hvussu nógv Tórshavnar- og Argja kommunur fingi í sín part, og enn einaferð var virkseml fullkomuliga steðgað upp.

Kommunan hevur tey seinastu árin bjóðað teimum ungu arbeiði í stytri ella longri tíð, og roynt hevur verið at fingið arbeiðið við "Ung í Arbeiði" í eina meira fasta og tryggja legu. Hetta vísir seg at vera ikki sørt vónleyst, og nógv hevur verið tosað um virðið av tí arbeiðinum "Ung í Arbeiði" fæst við, og at skipanin bert er ein eftirgerð av tí vanligu arbeiðsmarknaðinum. Hetta er partvís rætt, tí skipanin er avleiðing av, at eftirspurningurin eftir teimum ungu er fullkomuliga steðgaður upp, og at ein

stórur partur av ungdóminum rekst fyri vát og vind.

Tað tykist sum um at eingin rættuliga vil tosa um, at arbeiðsmarknaðurin er broyttur, og at møguleikarnir fyri einum varandi arbeiðsloysi millum fólk í øllum aldri og serliga millum ung eru til staðar í nógv ár frameftir.

Tann stóri vandin er, at at tey ungu ongar lívsroyndir fáa at byggja framtíðina á. Og royndirnar hjá granum okkara eru, at ungdómur uttan útbúgving av einum hvørjum slag, er í størri vanda fyri at detta fullkomuliga niður ímillum.

Nógv ung hava verið inni á gólvinum at bjóða seg fram til onkra verkætlan. Av tí at møguleikarnir bert hava verið til at hjálpt einum parti av teimum ungu, hevur tað verið hugstoytt at skula siga við tey at tað tíverri ikki eru umstøður at hjálpa teimum.

Roynt hevur verið at skipa verkætlanirnar so væl sum tilber, men stórur tørvur er á, at arbeiðið verður samskipað við onnur, ið vara av teimum ungu arbeiðsleysu. Nú er tíðin komin, har eitt breiðari orðaskiftið um møguleikarnir hjá teimum ungu her í býnum eigur at takst upp.

Fleiri stovnar og feløg mugu kenna ábyrgd av at verða við til at loysa trupulleikanar hjá teimum arbeiðstøku.

UMSØKJARAR

Tá ið tiltakið byrjaði í apríl 1994 var arbeiðsloysið millum tey ungu í Havnini í aldrinum 16 - 24 ár 212 persónar. Talan var um 73 gentur og 139 dreingir. Fyri allar Føroyar var talið 1.164 persónar. Í 1995 hava umleið 167 ung verið inni á gólvinum í Arnes Minde fyri at lata inn umsóknarblað um arbeiði. Eins og undanfarin ár sæst týðiliga, at tað eru tey 18 - 19 ára gomlu, ið møguliga bíða eftir einari útbúgving ella framhaldandi lestri ella ikki vita sær nakað annað at gera eftir lokna skúlagongd, ið eru serliga væl umboðað.

HVØRJI VÓRU Í ARBEIÐI

Framanundan var greitt, at møguleiki ikki var at bjóða øllum umsøkjaraunum arbeiði. Íalt hava 101 ungfólk, 28 gentur og 73 dreingir verið í arbeiði. Miðað hevur verið eftir at bjóða teimum arbeiði í 6 mánaðir 25 tímar um vikuna, so at tey kunnu vinna sær eina rímuliga inntøku og fáa sum frægast burturúr arbeiðstilboðnum.

Sum sagt, eru teir flestu umsøkjaraunir í aldrinum 18 - 19 ár, og er tað fyri tað mesta eisini tey, ið manna tær ymisku verkætlaninar. Tey ungu eru í flestu færum óroynd á arbeiðsmarknaðinum. Eisini eru royndirnar, at tey ungu ikki eru von við handaligt og kropsligt ar-

beiði, og krevur hetta nógv av formonnum at leggja virkseimið tilrættis.

Í 1994 hava tey ungu verið í arbeiði í tíðarskeiðnum apríl til desember. Í meðal hava tey lutikið í onkrari verkætlan ella fylskipan í 3½ mánaða. Íalt hava tey arbeitt 37.425 tímar og er parturin til løn hjá teimum 2.118.060 kr. ella 70,28 % av samlaðu játtanini.

VERKÆTLANIRNAR

Í fyrireikingunum hevur aftur í ár, verið stóru dentur lagdur á at bjóða teimum ungu so fjølbroyttar verkætlanir sum gjørligt. Royndirnar eru, at frægast er at skipa arbeiðsliðini við 5 ungfólkum og 1 formanni, sum fyri tað mesta arbeiddu uttandura. Ein annar partur varð lagdur tilrættis sum ein fylskipan, har tey ungu skuldi arbeiða saman við starvsfólkunum á ymiskum stovnum.

Arbeiðslið:

Urtagarðar og tún á Reyni
Gøtugerð við Hoydalsá - Svartifossur
Mullers Pakkhús - siglingarsavnið
Margarinfabrikin
Gamla Meiaríðið
Seymiverkstaður - gøtusjónleik
Grasagarður
Fríðka og nýgerð av spælipláss
Brúgv um Sandá
Royndarvirkseimið "Ungar mammur"
"Kennir tú land títt" - silgt við seglskipi

Fylskipanir:

Lágargarður
Kunningarstovan
dagstovnar
Sjónvarp Føroya
Vaktar & Bjargingartænastan
Til skips
Landbúnaður
Skógrøkt Landsins

AVRIK

Fyri "Ung í Arbeiði" í Havn var 1994 eitt sera fjøllbroytt og virkið ár. Miðað varð eftir at hava virkseimið í gongd ein so stóran part av árinum sum gjørligt, og arbeiðt hevur verið út í eitt frá 1. apríl, tá ið greitt var, hvussu stór stuðulin úr Landstýrinum fór at verða. Eina tíð vóru eitt rættuliga stórt arbeiðspláss har 70 ungfólk um somu tíð vóru virkin sum fyl á stovnum ella vóru í arbeiði í onkrari verkætlan.

Til tíðir komu vit á mál við ymiskum arbeiðum. Í samstarvið við byggideildina á tekniska skúlanum í Havn og deildum hjá kommununi fingur vit sett upp musikpavilion og hampað økið í Grasagarði.

Eftir áheitan frá Frítíðarstovuni í KFUM, tók "Ung í Arbeiði" á seg at bøta um spæliumstøðurnar hjá børnunum uttan-dura. Bøtt varð um gamla leikvøllin og spælipláss varð gjørt av nýggjum.

Á skránni var eisini verkætlanin at end-urbyggja gomul træbrúnna um Sandá. Smíðað og arbeiðt vað eftir upptekning-um hjá Palla Gregoriussen og fingur vit í oktober samband um áanna.

Hildið var fram við gøtuætlanini frá Boðanesgjógv til Villingardal. Av at ikki var møguligt at finna rætta formannin til verkætlaninina, var bert arbeiðt við gøtuni millum Svartafoss og Skræddaragøtu. Í hesum arbeiði fingur vit góða hjálp frá 4 nordjobbarum í 3 vikur.

Arbeiði at fyrireika partar av Múllers Pakkhús til siglinagarsavn, í samstarvi við Lions Club, var komið so mikið langt, at hesir vildu sleppa burtúr arbeiðinum. Nógv er gjørt tey seinastu 2 árin, kjallarin er liðugt innrættaður og stór trappa er sett upp millum kjallaran og 1. hædd, har býarsavnið eftir ætlan skal halda til. Á littari samkomu var tikið samanum arbeiðið higartil, og tankarnir komu fram um at í saltgoymslani vóru góðar umstøður saman við siglingar-savninum, at skipa ein livandi bátaverkstað, har gamlir handverkssiðir fingur innivist.

Arbeitt var við fleiri nýggjum tiltøkum, og í samstarvið við Leikarafelg Føroya, tók "Ung í Arbeiði" á seg at skipa verkstaðin í samband við stóra gøtusjónleikin á Ólavsøku. Arbeitt var í 4 mánaðir við 5 gentum og einum fakfólkið at leggja arbeiði tilrættis. Bólkurin byrjaði á

berum og skuldi læra alt seymi- og arbeiðslagi frá byrjan. Ikki kann sigast annað enn, sjálvt um nógv kundi verið ørvísi, enn at tær komu væl frá upp-gávuni. Við hesum royndunum, eigur hetta at verða eitt av teimum føstu til-boðunum, ið verða bjóðað teimum ungu og tað er at viðmerkja, at hetta tykist at hava serligan áhuga ghjá gentunum.

Eftir áheitan frá sosialu deild, var fari undir at skipa ungar arbeiðsleysar mammur, ið finga forsorgarhjálp, í ein bólk. Frammanundan vistu vit at nógvar gentur, umframt at verða uttan arbeiði, í fleiri førum høvdu stórar uupvakstrar- og lívstrupulleikar og vóru uttan sosialt trygdarnet. Ein heilsusystir varð sett at taka sær av hesum í 6 mánaðir. Bólkurin helt til úti í Fútahúsinum á Reyni. Ringt var at fáa allar luttakarnar at halda seg til, og nógvir persónligir trupulleikar og forðingar vóru á leiðini. Eingin beinleiðis skrá var lögð fyri arbeiðið, men endamálið var at hjálpa teimum við einari framtíðarætlan. Ein part av tíðini var hildið til úti á Háskúla-num, har tær finga innlit og frálæru í seyming, matgerð, samfelagviður-skiftum, leir o.ø.

Niðurstøðan er, at tørvur er á, at onkur beinleiðis tekur sær av hesum bólki í samfelagnum, men at virkseimið eigur at verða meira og betur fyriskipað við føstum og regluligum tiltøkum hvørja

vikuna ella við evnisvikum. Eisini eiga luttakarirnir at halda fram í onkari starvsvenjing, helst fylskipan, so at tær fáa samband við vanliga arbeiðsmarknaðin.

ABEIÐSTÍÐIN

Tey seinastu árin hava tey ungu arbeiði í meðal 25 tímar um vikuna. Royndinar eru, at hetta er í minna lagi. Ynskiligt er, at tímatalið um vikuna var ájavnt tí vanliga arbeiðsmarknaðinum 40 tímar um vikuna, so tey ungu høvdu møgu-leika at kenna á sær, hvat tað er at verða í vanligum arbeiði. Sum støðan er í lötuni, letur hetta seg helst ikki gera, men gott hevði verið fyri arbeiðslagið og dagsverkið, um arbeiðið varð í minsta lagi 30 tímar.

ARBEIÐSFORMENN

Eins og undanfarin ár, er stórir dentur lagdur á verkætlanir, ið verða skipaðar við 5 unglingum og einum formanni. Søkt varð eftir fólki at standa fyri verk-ætlanum, og vóru fleiri góðir og skikk-aðir umsøkjara, ið vit kundu bjóða arbeiði.

Sum greitt var frá í frágreiðingini fyri virkseimið í 1993, var ringt at bjóða formonnunum hampulig setunar-viðurskipti. Eingin fólki seg tryggan í, um brúk er fyri teimum meira enn ávís

tíðarskeið. Hetta hevur við sær, at tey altíð vilja leita sær eftir øðrum arbeiðsmøguleikum.

FYRIREIKING OG EFTIRLIT

Í fjør vaks virkseimið í Ung í Arbeiði og tørvur á at fáa hjálp til projektering og eftirlit. Hesin tørvur hevur ikki verið minni í 1994. Byggideildin hjá býráðnum hevur verið illa manna. Tað hevði verið rætt at havt eitt fólk har, ið kundi haft fast tilknýti til verkætlanir.

FYRISKIPAN

Tiltøkini í ung í Arbeiði" eru vaksin so nógv, at býararkitekturin heldur tað verða rætt at hava innahýsisfund 14. hvønn dag. Við á hesum fundinum er verkleiðarin, eitt umboð fyri arbeiðsleiðararnar, býargartnarin, sosialdeildarleiðarin og býararkitekturin.

Fundurin skal viðgera spurningar, ið taka seg upp í tí dagliga arbeiðinum. Harumframt skal hann umrøða spurningar um arbeiðsloysistiltøk yvirhøvur í kommununi og fyrispurningar og uppskot um verkætlanir. Hann skal tosa um samskipanir og um mál, ið skulu leggjast fyri nevnd og býráð.

LESTRARVEGLEIÐING

Sum ein roynd var skipa fyri lestrar- og útbúgvingarvegleiðing í mei mánað og hjálp varð fingin frá royndum vegleiðara. Hetta varð gjørt fyri at kannað hvønn tørv, tey ungu høvdu, og hvørjar dreymmar og ætlanir tey høvdu fyri framtíðina. Tey flestu høvdu hug at fara undir eina útbúgving, men ein stórir partur av teimum høvdu tørv á at betra vanligu skúlagongdina. Roynt varð at hava hesa vegleiðing í smærri bólkum, fyri á tann hátt at lata tey ungu fáa móguleika at ávirka og motivera hvønnannan. Av hesum lærdu vit, at hetta neyvan var rætta mannagongdin. Tey ungu høvdu meira brúk fyri stakari ráðgeving og móguliga hjálp til aðrar lívsspurningar. Hetta eigur at verða meira regluliga fyriskipað og vera eitt fast og greitt tilboð tey ungu eiga at fáa, tá ið tey luttaka í "Ung í Arbeiði".

SAMSKIPAN OG VIRKIN HJÁLP

Í arbeiðinum við teimum ungu, er stórir tørvur á at fáa eina miðvísa samskipan í lag við forsorgardeildina á Almanna-stovuni og Arbeiðsloysskipanina. Vit vita, at bert ein partur av teimum arbeiðstøku ungu í aldrinum 16 - 26 ár søkja um arbeiða frá skipanini. Við árslok vóru umleið 100 ung, ið finga hjálp frá Almanna-stovuni vegna vinnu-

loysi. Um somu tíð, vóru eini 25 ung í arbeiði í onkrari verkætlan.

Í roynd og veru veit eingin, hvat tey arbeiðstøku takast við, og hvørja støðu tey eru í. Tað er sera óheppið, at bert ein minni partur av teimum ungu arbeiðstøku hevur nakað at fara til um dagarnar. Hugsast kann tí, at nógvar ung kenna tað, sum um samfelagið ikki hevur brúk fyri teimum ella vil vísa teimum okkurt ítøkiligt at takast við. Royndirnar hjá grannum okkara vísa, at arbeiðsloysisspurningurin ikki verður loystur fyribils, og at ungdómurin er sera illa fyri, um hann ikki hevur eina útbúgving ella samband við arbeiðsmarknaðin. Trupuleikin er tá, at tey ikki hava nakrar royndir at byggja framtíðina á. Og at luttaka í onkrum arbeiði hjá "Ung í Arbeiði" í 6 mánaðir, er bert ein fyribilsloysn, har í løtuni ikki er møgulegt at hjálpa teimum ungu við framtíðarætlanum.

Hugburðurin í framtíðini má verða, at tey ungu kenna, at samfelagið hevur brúk fyri teimum, at tey eru virkin og takast við eitthvørt fyri at betra sínar lívsumstøður, og at veitingar vegna arbeiðsloysi so vítt gjørligt ikki verða latnar sum óvirkin hjálp.

Arbeitt hevur verið við hesum spurningum og hevur Landstýrið, eftir uppskotið frá umsitingini á býráðnum, heitt á Almennastovuna, ALS og Tórshavnar

Býráð um at evna eitt uppskot, hvussu ein samskipan kann setast í verka fyri tey ungu arbeiðstøku í aldrinum 16 - 26. Hugsað hevur verið um, at savna hetta virkseimið í einum "ungdómsdepli" í Gamla Meiarí.

KENNIR TÚ LAND TÍTT

Við teimum góðu royndunum vit høvdu við verkætlanini Sjórok og siglingini við sluppuni Johonnu á sumri 1993, varð teimum ungu í boði at sigla kring oygjarnar við Norðlýsinum. Hesar ferðir vóru partvís ætlaðar sum ein kunning um land okkara, og at vísa á ymiskar útbúgvingarstovnar uttanfyri Havnina og fyri at kunnað bjóða teimum ungu nakrar aðrar avbjóðingar og upplivingar á sjónum. Silgt var 3 ferðir í 6 dagar í senn við tilsamans 45 luttakarum.

Hetta varð tilboð, tey ungu ikki vóru von við, og oftani var strilti at manna skipi. Vit, ið skipaðu fyri, lögdu okkum eftir at fáa samansjóða luttakarnar, og at tey sjálvi høvdu stóra ábyrgd fyri at fáa nakað burturúr túrinum. Ikki kann sigast annað enn, at hesir túrar vóru mennandi fyri flestu teirra, ið vóru við. Tí hóast ótespuligt veður, sjóverk, og stundum hart arbeiði og róðurtørn í oysandi regni, ynskti tey flestu at halda fram, tá ið vit stevndu inn á Havnarvág, eftir loknað ferð.

Sjálvt um strævi var at fyriskipa slíkar ferðir, og tú leggur eyðka arbeiðsbyrður á formennirnar, so er slík sigling í hvussu so er ein góður arbeiðsháttur at samansjóða og vera saman við teimum ungu og geva teimum gott í beini fyri at arbeiða í felag.

NÁMSFERÐ Í NORÐURLONDUM

Fyri grannar okkara í norðurlondum og fyri vesturheimin er tað einki nýtt at skipa ymisk tiltøk fyri ung arbeiðstøk. Hjá okkum ið byrja nærur á berum er hvør dagur ein avbjóðing at fáa virksemd at bera til. Eitt er at hava áræði og nógv at takast við, men ikki er fyri vist, at tú gert tað rætta. Av og á troyttast tú og veit ikki, hvørja leiða tú skalt ganga, og hevur hug at fregnast eftir, hvussu grannin klárar seg og síni.

Við dyggum fíggjarligum stuðli úr grunnum Nuuk - Tórshavn og Norðulandahúsinum, var møguligt at fara á námsferð til Nuuk í Grønlandi, Ballerup kommune og Roskilde Bådcenter í Roskilde í Danmark og Ungdomscentralen í Helsinki í Finlandi.

Arbeðsloysistruppuleikarnir eru eisini stórir í hesum londum, í so máta fána okkara arbeðsloysistøl, men trupuleikin er ikki minni álvarsligur fyri tey, sum hetta rakar. Hvørt landið sær hevði sítt

at dragast við, men samanumtikið lögdu tey seg eftir at hava tilboð, ið kundi stuðla tí einstaka arbeiðstøka til eina framtíð við vinnuloyssi. Dentur var lagdur í at hava skipanir, ið høvdu beinleiðs samband við arbeðsmarknaðin. Eisini varð arbeitt við ymiskum verkstøðum at stuðla upp undir, at tey ungu finga dirvi at fara undir eina handaliga útbúgving. Her var bæði arbeitt við træ- og jarnsmíð, sjóvinnu og viðlíkahald av bátum, kafé og matgerð, sjónleiki, teldutøkni o.m.a.

Tórshavnar kommuna

14.05.95

Óli Rubeksen

verkleiðari

ROKNSKAPUR

Sambært fyribils yvirliti frá roknskapardeildini hjá Tórshavnar kommunu, er møguligt at síggja nýtsluna, íroknað løn og tilfarnýtslu, hjá teimum einstøku verkætlanunum. Grannskoðar roknskapur verður tøkur um mánaðskiftið mei/ juni 1995.

Útreiðslurnar eru býttar soleiðis:

Felagsútreiðslur	184.983 kr.
Urtagarðar & tún á Reyni	265.060 "
Gøtugerð við Hoydalsá	46.035 "
Margarinfabrikin	74.471 "
Múllers Pakkhús	587.629 "
Dagstovnar	366.093 "
Lágargarður	48.031 "
Sjónvarp Føroya	31.579 "
Vaktar & Bjargingart.	338.919 "
Kunningarstovan	62.570 "
Til skips	157.369 "
Skógrøktin	78.382 "
Brúgv um Sandá	78.564 "
Seymiverkstaður	178.903 "
Ungar mammur	108.905 "
Gamla Meiaríði	864.490 "
Grasagarðurin	226.121 "
Landbúnaður	20.450 "
Spælipláss	50.735 "
"Kennir tú land títt"	92.462 "

Útreiðslur íalt 3861.753 kr.

Stuðul úr Landstýrinum	3473.280 kr.
Kommunurnar partur	600.000 "

Avlop flutt til 1995 211.527 kr.